

अनुसूचित जाती, अनुसूचित जमाती
(अत्याचार प्रतिबंधक) अधिनियम, १९८९
अंतर्गत पीडित व्यक्तींना सहाय्य
करण्यासाठी तात्काळ जात प्रमाणपत्र
देण्याबाबत.

महाराष्ट्र शासन

शासन परिपत्रक क्रमांक एसटीसी-१००८/प्र.क्र.१२१/का.१०

आदिवासी विकास विभाग

मंत्रालय, मुंबई -४०० ०३२

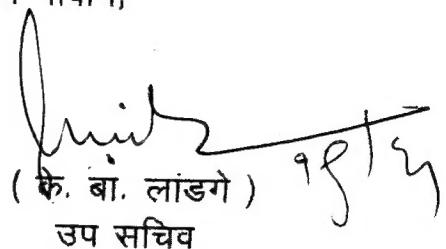
दिनांक : १८ जून, २००८

प्रस्तावना : अनुसूचित जमातीतील व्यक्तीकडे अनुसूचित जमातीची प्रमाणपत्रे नसल्यास विशेष न्यायालयात आरोपपत्र दाखल करता येत नाही. अनुसूचित जाती अनुसूचित जमाती अत्याचारप्रतिबंध अधिनियम १९८९ अंतर्गत दाखल झालेल्या गुन्हयातील ब-याचशा फिर्यादिना, तक्रारदारांना केवळ जात प्रमाणपत्र नसल्यामुळे त्यांच्यावर झालेला अन्याय अत्याचाराविरुद्ध दाद मागता येत नाही. अनुसूचित जाती /जमाती (अत्याचार प्रतिबंध) कायदा १९८९ व त्या खालील नियम १९९५ मधील नियम ७ (३) मध्ये या कायद्यातर्गत दाखल झालेल्या गुन्हयाच्या तपासाबाबत तिमाही आढावा बैठक मा. प्रधान सचिव (विशेष) गृह विभाग यांच्या अध्यक्षतेखाली आयोजित करण्यात येते. दिनांक ११.१.२००८ रोजी आयोजित केलेल्या बैठकीत घेतलेल्या निर्णयानुसार, सामाजिक न्याय विभागाने त्यांचे शासन परिपत्रक क्र. सीबीसी-१०/२००५/प्र.क्र.१०/मावक-५, दिनांक ३ फेब्रुवारी, २००५ नुसार अनुसूचित जाती /जमाती (अत्याचार प्रतिबंध) कायदा १९८९ अन्वये दाखल झालेल्या फौजदारी गुन्हयांसाठी आवश्यक त्या जातीचे प्रमाणपत्र दोन दिवसात देण्याबाबत जिल्हाधिकारी यांना सूचना दिल्या आहेत त्याचप्रमाणे आदिवासी विकास विभागाने देखील अनुसूचित जमातीसाठी, अनुसूचित जमातीचे प्रमाणपत्र निर्गमित करणाऱ्या संबंधित अधिका-यांना अशा सूचना देण्याचे आदेश निर्गमित करावेत. त्यानुसार पुढीलप्रमाणे निर्णय घेण्यात येत आहे --

परिपत्रक -- अनुसूचित जाती /जमाती (अत्याचार प्रतिबंध) कायदा १९८९ अंतर्गत दाखल झालेल्या गुन्हयामध्ये पिडीत व्यक्तींना अनुसूचित जमातीच्या व्यक्तीने प्रमाणपत्र मिळण्यासाठी अर्ज दाखल केल्यानंतर त्यांना दोन दिवसात नियमानुसार कार्यवाही करून अनुसूचित जमातीचे प्रमाणपत्र देण्यात यावे. याबाबत सक्षम प्राधिकाऱ्याने संबंधित पोलीस निरीक्षक (नाहस) यांच्याशी संपर्क साधून अशा प्रकरणांमध्ये माहिती घेऊन संबंधितांना अनुसूचित जमातीचे प्रमाणपत्र देण्यासाठी स्वतः जातीने संपर्क साधून संबंधित फिर्यादी व्यक्तीस आवश्यक ते अनुसूचित जमातीचे प्रमाणपत्र देण्याबाबत कार्यवाही करावी. संबंधित पोलीस अधिकारी यांनीही स्वतः जातीने उप विभागीय अधिकारी (महसूल) तथा तत्सम सक्षम अधिका-यांशी संपर्क साधून फिर्यादी व्यक्तीस तसेच त्यांच्या कुटुंबियांस सर्वोत्तमपरी सहकार्य करावे.

अशा प्रकरणात कसूर झाल्यास त्याबाबत गंभीरपणे दखल घेऊन संबंधित अधिकाऱ्याविरुद्ध शिस्तभगाची कार्यवाही करण्यात येईल. सदर आदेश सर्व संबंधित अधिका-यांच्या निदर्शनास आणुन देण्यात यावेत.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

(के. बा. लांडगे) १९८५
उप सचिव

प्रत,

मा. मुख्यमंत्री यांचे सचिव

मा. उप मुख्यमंत्री यांचे सचिव

मा. मंत्री, आदिवासी विकास यांचे खाजगी सचिव

मा. राज्यमंत्री, आदिवासी विकास यांचे खाजगी सचिव

मा. प्रधान सचिव, गृह विभाग (विशेष), मंत्रालय, मुंबई^१
पोलीस महानिरीक्षक, महाराष्ट्र राज्य, मुंबई

आयुक्त, आदिवासी संशोधन व प्रशिक्षण संस्था, पुणे

सर्व पोलीस आयुक्त

सर्व जिल्हादंडाधिकारी

सर्व उप विभागीय अधिकारी (महसूल)

सह आयुक्त तथा उपाध्यक्ष, अनुसूचित जमाती प्रमाणपत्र तपासणी समिती, राणे / पुणे/
नाशिक/ औरंगाबाद/ नंदूरबार /अमरावती / नागपूर /गडचिरोली

सर्व जिल्हा पोलीस अधिक्षक

महालेखाकार, महाराष्ट्र-१ मुंबई

महालेखाकार, महाराष्ट्र- २ नागपूर

अधिदान व लेखा अधिकारी, मुंबई

सर्व मंत्रालयीन विभाग

सर्व कार्यासने, आदिवासी विकास विभाग, मंत्रालय

निवड नस्ती, कार्यासन-१०